

CultureTalk Tibetan Language and Culture Video Transcripts:
<http://langmedia.fivecolleges.edu>
Nomadic Life in the Kham Region

Amdo Dialect

Tibetan transcript:

བོད་ཀྱི་ས་ཆ་མང་ཆེ་ས་དབྱེ་བ་གསུམ་གྱི་བཞག་ཡོད་ཅིང་། ཁམས་ཀྱི་ས་དང་ཨམ་མདོ་ཡི་ས་ཆ་
འདི་ནི་དབུ་གཙང་ས་ཡི་ས་ཆ།

ང་འདྲ་བོ་སི་ཡིན་ན་ངོས་ཀྱི་ས་ཡུལ་ངོ་མ་ཆེན་པོ་འདི་ན་ཁམས་ཕྱོགས་ནས་རེད་
ཁམས་ཕྱོགས་ནི་ཙོ་གཤམ་དབུ་གཙང་དང་ས་གཅིག་གི་མ་རེད།
དབུ་གཙང་གི་ས་ཆ་མང་ཆེ་ས་དང་འདྲར་ན་ས་ཙོ་གསེ་ས་དམའ་ས་ན་ཡོད་ན་རེད། འདི་ཡི་ས་དམའ་ས་རི་མང་ས་
རི་ཞི་ཡི་མང་ས་ རི་དང་ནག་ཚལ་མང་སར་རེད།
ནག་ཚལ་འདི་ནི་ཐང་འདྲི་འདྲ་ཤིང་དོང་རིག་འདྲ་མི་འདྲ་ཡོད་ན་རེད། འདི་ཡི་རྩེ་ཤིང་གི་རིག་འདྲ་མི་འདྲ།
ད་དབུ་ཀྱི་ས་ཡུལ་ཟེར་ཡིན་ན་སྒོན་མ་འབྲོག་བ་ས་ཆར་རེད་
ད་འབྲོག་བ་ས་ཆ་ཡིན་ན་སྒོ་ཐང་ཞིག་གི་ཆེ་སར་ཡོད་ན་རེད།
སྒོ་ཐང་འདི་གངས་རི་དང་རྩེ་རི་དང་ནག་རི་གསུམ་གྱི་བསྐོར་བཞག་ཡོད་རེད།
སྒོ་ཐང་ཤིན་གྱི་མངོས་པོ་ཡོན་ན་རེད། ལྷ་ས་ཤིན་གྱི་བཟང་ན་རེད།
འདི་ནས་རྩེ་ཐང་ཐོག་གྱི་ཚང་མ་ **ཤིབ་དོག་** ཆོ་ནི་རེད། དབྱུང་ཁ་ད་ **སྤྲ་པ་**
ད་རྩེ་ས་ག་བཟང་ན་ད་རི་སྒོ་འབྲོ་ནི་རེད། འདི་རི་སྒོ་ས་ནས་སོང་
འདི་ནི་ད་ཕྱི་མང་ཆེ་བ་དབྱུང་ཁ་ད་གུར་ **ཤིབ་དོག་** འདྲ་བུ་བསྐྱད་གྱི་ཡོད་རེད། ད་ར་ཟེར་ན་ད་tent, Tibetan yak
tent ཟེར་གྱི་ཡོད་རེད། ད་འདི་ནང་དུ་བསྐྱད་གྱི་ཡོད་རེད། འདི་ཡི་མེ་ཉོག་ཤིན་གྱི་
དབྱུང་ཁ་རྩེ་ས་ཤིན་གྱི་བཟང་གི་རེད། ངོ་ཚོ་ས་ཡུལ་འདྲ་ཡིན་ན་ཆར་བ་ཤིན་གྱི་རེད།
ཆར་བ་འབབ་དུ་འདི་ནི་རྩེ་ཐོ་བོ་སྐྱེས། འདི་ནི་ཐོག་ཚང་མ་རྩེ་བཟང་ས་ཡོད།
འདི་ནི་ས་ཆ་གཅིག་གི་ནང་དུ་རི་སྒོ་ས་སར་ལྷ་བ་གཅིག་ཅུ་བསྐྱད་
འདི་ནི་དབྱུང་ཁ་འདྲ་སི་ཡིན་ན་ད་དུས་ཚོད་ཙོ་གི་སི་མུང་མུང་རེད།
སལ་ཆེ་བ་ལྷ་བ་གསུམ་བ་བཞི་བ་ནང་དུ་ད་ཡང་དབྱུང་ས་ཡར་འབྲོ་ནི་རེད། འདི་ནི་དབྱུང་སར་སོང།
དབྱུང་ས་ཟེར་ན་ད་རང་གི་འདམ་ན་ཚོག་ནི་རེད། ད་དེང་སང་འདྲ་ཡིན་ན་ས་བཞོ་བཞག་ཡོད་རེད།
སྒོན་མ་འདྲ་སི་ཡིན་ན་ས་ཆ་བཞོ་ཡོད་མ་རེད། རང་གི་རྩེ་ས་གང་བཟང་ན་དེ་བསྐྱད་ཚོག་ནི་རེད།
འདི་ནི་སྒོན་གྱི་ངོས་ཚོ་ས་ཡུལ་གྱི་མི་ཕྱིད་ཀ་འདྲ་ཡིན་ན་
ར་པ་སར་དང་རྒྱབ་ལ་རི་ཡོད་ས་མདུན་ལ་རྩེ་དང་རྩེ་ས་བཟང་སར་བསྐྱད་རྒྱ་དགའ་ནི་རེད།
རྩེ་དང་མང་ཆེ་བ་གངས་རྩེ་རེད། ད་འཕྱང་རྒྱ་ཡི་རྩེ་འདི་གངས་རྩེ་རེད། རྩེ་ཤིན་གྱི་གཙང་ནི་རེད།
རྒྱ་ཡི་རྒྱབ་ལ་རི་ཡོད་ནི། རི་ཡི་གང་ལ་ནག་ཡོད་ནི།
འདི་ནི་རྩེ་ན་རྩེ་ཡོད་ནི་ད་དེ་མིན་ས་ཆ་རག་ན་ཤིན་གྱི་ཡག་པོ་རྩེ་ནི་རེད།
ད་ས་ཡུལ་འདྲ་ཡིན་ན་རྩེ་གི་སི་སེར་བ་འབབ་རྒྱ་ཤིན་གྱི་དགའ་འི་རེད།
འདི་འི་སེར་བ་འབབ་དུས་སེར་བ་ཤིན་གྱི་ཆེ་ནི་རེད། སེར་བ་འདི་མོ་ཆེ་རྒྱང་སི་ཡོད་ན་རེད།

ད་དགུན་སི་ཡིན་ན་དགུན་ཁ་ཁ་བ་ཤིན་གྱི་ཚེན་པོ་འབབ་ནི་རེད།
 ད་ཉིན་མ་གཞིས་གསུམ་འདྲ་ཁ་བ་འབབ་ན་ཚོག་ལ་སྤྱོད་བཟའ་རྒྱ་ཉུང་ག།
 རྩ་བཟའ་རྒྱ་ཉུང་ཚར་དུ་དགུན་ཁ་ཚོག་མང་ཤིན་རེད། ཁ་བ་འབབ་སྤྱོད་བཟའ་རྒྱ་མེད། ཚོག་མང་བ་ཤིན་རེད།
 ད་དབྱར་ཁ་ད་རྩ་སར་ཤིན་གྱི་བཟང་ད་ཚོག་ཚང་མ་ཤིན་གྱི་སལ་ནི་རེད།
 འདི་ནི་ཡང་དགུན་ཁ་ཁ་བ་ཚེན་པོ་འབབ་དུས་སོག་ཚོ་རྩ་བཟའ་རྒྱ་མེད་ག།
 འདི་ཡི་དབྱར་ཁ་ཤིན་གྱི་རྩ་ས་བཟང་དུས་ངོས་ཚོ་མང་ཆེ་བ་ཚང་མ་ཡི་ས་ཆ་ཡི་བྱིམ་ཚང་རེ་རེ་ཡི་རྩ་ར་ཡོད་ནི་རེད།
 རྩ་ར་ནང་གི་ཚ་རྩམས་གཙང་ཉེ་ཉར་ཚགས་བྱེད་གྱི་ཡོད་རེད།
 ཉར་ཚགས་བྱེད་དུས་ད་དགུན་ཁ་སྐྱེབས་དུས་ཁ་བ་འབབ་ཚོག་བྱེད་ཀ་རྩ་བཟའ་རྒྱ་མེད་དུས་འདི་ནི་ཚ་གཙང་བསྐྱ
 ད་ཡོད་པ་འདི་སྐྱེན་ནི་རེད། མང་ཆེ་ས་ད་རྩ་གཙང་ཚར་བ་དང་ཁང་བ་གྱི་ཚོག་བཞག་ནི་རེད།
 ཁང་བ་ནང་བཞག་སར་མེད་ན་ཁང་བ་ཚོག་བཞག་ནི་རེད།
 འདི་ནི་ཚོག་ཚུང་ཚུང་དགུན་ཁ་སྐྱེར་བསྐྱེད་ན་འབྲུགས་གྱི་རེད།
 མང་ཆེ་བས་བྱིམ་ཚང་རྩར་དུ་ཁང་བ་ཚུང་ཚུང་ཞིག་ཡོད་རེད་དེ་མང་ཆེ་བས་འདིའི་ནང་དུ་རྒྱུ་གི་རེད།
 འདི་ཡི་ཡང་བྱིམ་ཚང་རེ་རེའི་རྩ་བཟེ་ཚེན་པོ་བྱེད་གྱི་ཡོད་རེད།
 ད་ཡང་རྩ་རྒྱགས་སྐབས་རྩ་རྒྱགས་པོ་དང་རྩ་གོམ་པ་ཡག་པོ་སྐྱོས་མཁན་རྩམས་ལ་བྱིམ་ཚང་ཡི་དོ་སྣང་མང་བ་བྱེད་
 གྱི་རེད། འདི་ཡང་རྩ་འདི་བྱིན་པོ་བྱིམ་ཚང་གི་ཁང་བ་རེ་རེ་ནང་འཇུག་གི་རེད། རྩ་ལ་རྩམ་པ་སྐྱེན་ནི་རེད།
 བས་སྐྱེན་ནི་རེད། འདི་ཡི་ཚོ། ད་དགུན་ཁ་ཡང་ཚོག་བྱེད་ཀ་ཚོ་མང་སི་སྤྱད་གྱི་རེད་ངོས་ཚོའི་པ་ཡུལ་འདྲ་ཡིན་ན།

English translation:

Tibet is divided into three different regions: Kham, Amdo and U-tsang¹. As for me, I belong to the Kham region. Kham is a little different from U-Tsang. Compared to U-tsang, Kham altitude is a little lower. In the lower altitude areas [we] have more fertile lands, and more forests. It has grassy landscape and has various types of trees. There are also all kinds of plants. Well, earlier in the times, my hometown was nomadic based. If it is a nomadic place, it means it has rich grass lands. The grass lands are surrounded by Snow Mountains, Rocky Mountains and forest hills. The grass lands are very beautiful with such a gorgeous view. Since people are nomads, they have to look after their livestock. In the summer they live in tents, Tibetan yak tents, and they will migrate to different locations where they can find good food for their herds. In the summer, my hometown is rich in grasses because it rains a lot in the summer. When it rains, the grass will grow really high and then the animals have enough grasses to eat. Then the nomads will locate in those areas for one to two months. In the summer, generally the day time is short. Most of the people will move up to their summer pasture in March and April. They can choose their own pasture. However, right now they have divided the lands. Before, it

¹ Kham = South Eastern part of Tibet

Amdo = North Eastern part of Tibet

U-tsang = West and Central Tibet

was not like that. They can locate in anywhere where there is rich water and grasses. For most of the people an ideal pasture will be on rich grass lands where there are mountains on the side and streams (rivers) nearby. Water, it is mountainous water, so it is very hygienic. Thus, if they can find such a location, that would be great. In my hometown, in the summer there is an ice pellet and it's huge. Sometimes it will injure the animals. In the winter, it snows a lot—very cold. When it snows, there are no grasses to feed the animals thus many of the livestock die in the summer. Therefore, in the summer when there are rich grasslands, families will cut and stock up grasses for the winter. They will keep them under the roof of their houses. In the basement they will keep the baby (cattle) livestock because in the winter it is too cold outside. Also most of the families own horses and they will pay more attention to the ones that they use for the horse race. They will keep them in the basement instead of outside. They will feed the horses with grains and *tsampa*², and salt. In my hometown, in the winter they feed the horses and other livestock with salt.

About CultureTalk: CultureTalk is produced by the Five College Center for the Study of World Languages and housed on the LangMedia Website. The project provides students of language and culture with samples of people talking about their lives in the languages they use every day. The participants in CultureTalk interviews and discussions are of many different ages and walks of life. They are free to express themselves as they wish. The ideas and opinions presented here are those of the participants. Inclusion in CultureTalk does not represent endorsement of these ideas or opinions by the Five College Center for the Study of World Languages, Five Colleges, Incorporated, or any of its member institutions: Amherst College, Hampshire College, Mount Holyoke College, Smith College and the University of Massachusetts at Amherst.

© 2013 Five College Center for the Study of World Languages and Five Colleges, Incorporated

---

² roast flour, flour from roasted grain